

When she was married already

כשניסת -

OVERVIEW

The גמרא concluded that according to רבה, the ברייתא that states that if the שליח did not say בפ"נ the גט will be כשר if נתקיים בחותמיו, is under the following two conditions: a) לאחר שלמדו, and b) כשניסת.

There are two differing opinions regarding s' יוחנן's¹ position in the case of גט; whether בפ"נ is required or not. If we assume the position that בפ"נ is required it would also indicate that ר"י agrees with רבה that saying בפ"נ is on account of לשמה. If however we assume that בפ"נ is not required it would also indicate that ר"י agrees with רבא that בפ"נ is on account of קיום.

-----

responds to an anticipated difficulty:

והא דתניא לקמן לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם הולד ממזר² -

And regarding that which we learnt later³ in a ברייתא, 'if the שליח did not say בפני, the child that is born to a woman who remarried after receiving this גט, that child is a ממזר.' We see from this ברייתא that even if the woman remarries, nevertheless if בפ"נ was not said she is not מגורשת. Here however we say that if she remarried it does not matter that בפ"נ was not said. It is כשר בדיעבד and the child is certainly not a ממזר.

answers; the ruling there that the child is a ממזר -

היינו כשלא נתקיים בחותמיו⁴ -

is applicable only when the גט was not בחותמיו. However our גמרא states that (only) if it was מקויים (and she is already married), then the גט is כשר בדיעבד.⁵

asks:

ואם תאמר וליחשביה (לקמן דף פו,א) בהדי ג' גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר -

And if you will say; let this case be counted among the three types of גיטין that are פסול, however if she remarries the child is כשר. This case of

---

¹ לקמן יז,א.

² Even though this is only the opinion of ר"מ, and the רבנן argue and maintain that אין הולד ממזר (and תוספות rules [on ד"ה זו] that the הלכה is כרבנן), nevertheless even the רבנן agree that תצא. See אמ"ה # 125.

³ דף ה,ב.

⁴ ר"מ will also agree that if נתקיים בחותמיו then even if לא אמר בפ"נ the וולד is כשר. This sets the stage for the following question. See תפא"י.

⁵ See 'Thinking it over' # 1.

גט should be a fourth case (according to רבה⁶), in which the גט is initially פסול, however if she remarries on the basis of this גט, the child is not a ממזר.

answers: תוספות

ויש לומר דקסבר רבה דבג' גיטין תצא⁷ והכא לא תצא -

And one can say; that רבה maintains that concerning the three גיטין mentioned in that משנה she must leave her new husband; even though the child is not a ממזר, however here in the case of ב"נ אמר ב"נ she is not required to leave her new husband. She may remain married to him. Therefore the משנה did not add this case to the three mentioned there.

asks: תוספות

ואם תאמר להאי לשנא דבפרק ב' (לקמן דף יז,א) דאית ליה לרבי יוחנן -

And if you will say; according to the view in פ"ב in which יוחנן maintains, that -

שנים שהביא גט ממדינת הים צריכין לומר בפנינו נכתב כולי -

Two etc.⁸ בפ"נ are required to say גט ממדה"י who brought a שלוחים

משמע דקסבר לפי שאין בקיאתן לשמה -

This indicates that יוחנן maintains that the reason for saying בפ"נ is on account of לשמה. For if the reason were on account of קיום there is no need to say בפ"נ if two שלוחים brought the גט, so according to this לישנא -

היכי משני הך ברייתא דהכא -

How will ר"י explain this ברייתא here which states that if בפ"נ was not said, and there was קיום it is כשר. If he agrees with רבה that בפ"נ is required on account of לשמה, how can קיום validate the גט -

דאי משני ליה כשניסת אם כן ליחשביה (לקמן דף פז,א) בהדי ג' גיטין פסולין -

For if ר"י will interpret the ברייתא in a case where she already remarried; if that is indeed so, then let him include this case of כשניסת among the three גיטין that are פסול, and nevertheless כשר. The same question תוספות asked previously on רבה. We cannot answer in the same manner as previously, namely that ר"י maintains that concerning the ג' גיטין the דין is תצא, and in our ברייתא the דין is לא - תצא

דהא ר' יוחנן אית ליה בפרק ט' (שם) דג' גיטין נמי לא תצא -

⁶ According to רבה the גט is לכתחילה even if ניסת.

⁷ See later on פ"ב, that there is a מחלוקת regarding the ג' גיטין פסולין whether תצא or לא תצא.

⁸ See 'Overview'.

⁹ (פז) עמוד ב'

For ג' גיטין **is also תצא**, just like **לא תצא** **that by those** **פ"ט** **maintains in ר"י** in our ברייתא. The question remains according to ר"י why does not the משנה add the case of the ברייתא to the כשר הולד כשר ואם נישאת הולד כשר.

will present a possible answer and refute it.

ואין לומר דלא חשיב אלא פסול התלוי בגט עצמו -

And we cannot answer, that the reason our case is not added to the ג' גיטין, is because **the משנה does not count every פסול, only a פסול that is dependent in what is written in the גט itself.** The פסול of the ג' גיטין is in the manner in which the גט was written; אין בו זמן, אין בו אלא ע"א, however the ג' גיטין, אין עליו עדים, אין בו זמן, אין בו אלא ע"א, but rather in the גט, but rather in the אמירת בפ"נ. That may be the reason why the משנה does not include it.

refutes this answer; it cannot be so –

דהא אמרינן בפרק ט' מנינא דסיפא למעוטי -

For the גמרא says in פ"ט concerning the משנה of ג' גיטין **the number in the סיפא comes to exclude.** The משנה states ג' גיטין פסולין וכו' and enumerates them; afterwards the משנה concludes ג' גיטין פסולין. After explaining what the first number (ג' גיטין) comes to exclude, the גמרא explains that the second number (הרי אלו ג') comes to exclude a case -

נתנו לה ולא אמר בפני נכתב יוציא והולד ממזר -

Where he gave her the גט and did not say בפ"נ and there was no קיום, the new husband must **send her away and the child from the new husband is a ממזר.** If the משנה is only discussing פסולין in the גט itself, and it is not discussing פסולין arising from אמירת בפ"נ, then how does the גמרא say that the second number comes to exclude a case of אמר בפ"נ; that case is not within the range of פסולין which we are discussing. The fact that the גמרא maintains that the second מנין comes to exclude ולא אמר, proves that the משנה is discussing all types of פסולין, whether a פסול in the גט itself or a פסול in the אמירת בפ"נ. The question remains why according to ר"י did the משנה of ג' גיטין not include the case of ונתקיים בחותמו that it is a פסול לכתחילה and בדיעבד כשר? כשניסת הולד כשר

answers:

ואומר רבינו יצחק דהוא מילתא דרבי יוחנן דסבר לא תצא -

And the ר"י states; this ruling of ר' יוחנן in which he is of the opinion that **לא תצא**, this ruling -

קאי כלישנא קמא דבפרק ב' (לקמן דף טז,ב) דאית ליה לרבי יוחנן -

Follows the first view in פ"ב that ר"י is of the opinion that בפ"נ is required -

לפי שאין עדים מצויין לקיימו וכמסקנא דשמעתין -

Because גמרא¹⁰ as is the conclusion of that מצויין לקיימו Therefore there is no question. ר"י who maintains לא תצא by גיטין פסולין also maintains that קיום is sufficient; therefore this ברייתא states: כשר בחותמיו נאם נתקיים. ולא אמר בפ"נ אם נתקיים בחותמיו כשר is discussing even קודם שניסת. This גט is לכתחילה כשר if בחותמיו. נתקיים. It is not one of the גיטין פסולין. However the other opinion of ר"י which agrees with רבה may also maintain that by the ג' גיטין תצא and therefore this ברייתא cannot be included.

תוספות offers another answer:

אי נמי יאמר דהך דרבה ורבא תנאי היא¹¹ -

Or you may also say that the מחלוקת between רבה ורבא is indeed a מחלוקת of לשמא, which will force us to say that this ברייתא is discussing only כשניסת. Concerning the question why the משנה does not add the case of this ברייתא to the list of גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר, that is because the משנה of גיטין follows the opinion of רבא, therefore it could not include this ברייתא in the גיטין, because according to רבא it is a לכתחילה. However גט פסול ואם ניסת הולד כשר. The fact that this specific משנה did not include it does not disprove רבה"ר for they follow the opinions of other תנאים who argue with that משנה, and maintain that the טעם for saying בפ"נ is on account of לשמא.

כדבעינן נמי למימר בפרק שני (גם זה שם) לרבי יוחנן:

as the גמרא also attempted to say in ר"י according to פ"ב. At one point the שנים אומרים בפנינו ר' יהודה between מחלוקת and the רבנן in the case of רבה ורבא (which is mirrored in the two לשונות of ר' יוחנן). The ר' יוחנן follow רבה therefore it is פסול and רבה ורבא תנאי היא considered that רבה רבא therefore it is כשר. We see that the גמרא considered that ר' יוחנן follows רבה therefore it is כשר. We can say so as well according to this opinion of ר' יוחנן.

SUMMARY

According to רבה, if בפנו"נ was not said, if the woman remarries the דין is: (according to ר"מ) תצא והולד ממזר מקויים. If it was מקויים then the גט is כשר בדיעבד.

The case of ג' (ג) גיטין is not included in the case of נ"ב (ב) גיטין, because according to רבה in our ברייתא the דין is לא תצא and by the ג' גיטין the דין is תצא.

There are two differing opinions regarding יוֹחֲנָן's position in the case of

¹⁰ See איתד היא שלא תמוט דף יז,א that this view is a

¹¹ See בגליון הש"ס here רע"א # 138 who cites the question of the אמ"ח.

whether בפ"נ is required or not. If we assume the position that בפ"נ is required it would also infer that ר"י agrees with רבה that בפ"נ is required on account of לשמה. ר"י is also of the opinion that concerning the ג' גיטין the דין is תצא לא. Nevertheless according to ר"י the case of the ברייתא is not added to the ג' גיטין; either because we will assume that the position of ר"י of תצא לא regarding the ג' גיטין, follows the other opinion of ר"י concerning ב' רבא that בפ"נ is not required; which places ר"י in agreement with רבא. Or we can maintain that the opinion concerning תצא לא is according to either view of ר"י in the case of ג' שהביאו גט. However the משנה of ג' גיטין follows the view of רבא and not of רבה. ר"י and רבה follow the view of other תנאים who may argue with the implications of this משנה.

THINKING IT OVER

1. Explain the difference: If בפ"נ was not said and there was no קיום then תצא (even כשר בדיעבד) If however there was קיום and no בפ"נ then it is כשר בדיעבד.¹² (even according to רבה).
2. Can we reconcile the previous issue if we assume that the ר"י in תוספות on תוס' ה,ב ד"ה אי בעית following רבא as well?¹³

¹² See footnote # 5.

¹³ See (also) following תוס' ה,ב ד"ה אי בעית following רבא as well?